

ORIE

karakter en
gaderingen.

blanco volmaek
aan de besluite
n alleen voor
eringen strekt.

gaderingen ma
even. Met alg
et. Een helden
brengen.
rof. Kuyper g
maken van de

aan de meerde
delen en besliss

dit dan ook, wa
egd, dat men i
n niet zul has
mindere n
worden oida
vergadering
ijl Art. 31 daara
mand zich bi
der mindere
te zijn, der
rgadering
scherp omschre
orde een moede
n mag. Gaat e
te buiten, hande
eze drie genoem
arschrijdt ze ha
Artikelen in de
lk een besluit b
voor vast en bon
stelt dit niet alle
alk een besluit b
Woord, maar o

er is nu de
enetiek, die V
ef als de gezon
g. De eugenetie
die van de ver
ording van de
sche maatregel
ces in goede, al
De eugenetische
de laatste jare
urbij hoofdzak
de hoedanighe
eet in de eers
van den mensc
n³⁾, tracht bet
de ongeborene
wenschelijkheid
gevolgen van e
e richting onde
gd het verlang
telijk onvolwa

Amerika vol be
ig der bevolking
e plaats had m
n met het immi
granten, aanva
er 19de eeuw be
aatste jaren vó
er dan een mil
was te verwacht

meene Gezondhe

erwerden: De bet
he Hygiene. Verla
ter bevordering d
930, blz. 4.

wanneer zulk een besluit bewezen wordt in strijd te zijn met de Artikelen der Kerkenorde. En elk besluit, dat tegen Art. 30 ingaat, waarin de bevoegdheid der meerdere vergadering omschreven is, mist derhalve rechtskracht en behoeft niet te worden uitgevoerd. Het terrein, waarop de meerdere vergadering handelend kan optreden, waar ze bevoegd is beslissingen te nemen, is dus streng afgebakend. En geen credentie- of instructiebrief kan ooit de bevoegdheid der meerdere vergadering buiten deze grenzen uitbreiden, of een Kerk verplichten aan besluiten, die buiten deze bevoegdheid der meerdere vergadering gaan, zich te onderwerpen. In Art. 30 ligt dan ook het palladium van de vrijheid der plaatselijke Kerk. En elke plaatselijke Kerk heeft wel toe te zien, dat dit palladium haar niet worde ontnomen.

Het eerste geval: behandeling van wat in een mindere vergadering niet kon afgehandeld worden.

Vraagt men nu, waarom de bevoegdheid der meerdere vergaderingen in Art. 30 aldus beperkt is geworden tot de twee daar met name genoemde gevallen, dan ligt het antwoord wel in hoofdzaak daarin, dat onze Gereformeerde Kerken zich liefst hielden aan de uitspraken van Gods Woord. Het convent te Jeruzalem was voor haar het voorbeeld, waarnaar ze zich richten willen. En juist hetgeen op dit Convent behandeld werd, bood nu het beste bewijs, waartoe deze meerdere vergaderingen dienden. De aanleiding tot dit Convent was een geschil, dat in de gemeente van Antiochië ontstaan was, door sommigen, die afgekomen waren uit Judea, de broeders aldaar leerden, dat men niet zalig kon worden, als men geen Jood werd, d.w.z. zich besnijden liet naar de wijze van Mozes. Hierover ontstond geen kleine weerstand en twisting in de gemeente. Of Paulus en Barnabas hen al weerspraken, hielp niet. En het hoog gezag, waarin deze broeders uit Judea stonden, maakte, dat men niet tot een beslissing komen kon. Dat was de oorzaak, dat men toen besloot afgevaardigden te zenden naar Jeruzalem, om de apostelen en ouderlingen een beslissing over deze vraag te verzoeken. Hier was dus het geval van een zaak, die op een mindere vergadering niet afgehandeld kon worden en daarom door een meerdere vergadering moest beslist worden. En dat in zulk een geval aan de vrijheid der plaatselijke Kerk niet te kort wordt gedaan, spreekt vanzelf. Want zoals te Antiochië het geval was, zoo zal het in al dergelijke gevallen wel wezen: de plaatselijke Kerk, die met zulk een geschil verlegen zit, die niet weet, hoe het tot oplossing te brengen, zal dan zelf de zaak tot de meerdere vergadering brengen. Niet de meerdere vergadering dringt zich dan in de zaken der plaatselijke Kerk in en dwingt haar naar de besluiten der meerdere vergadering te handelen, maar de plaatselijke Kerk zelf vraagt om hulp en wordt door de meerdere vergadering van advies, hoe te handelen, gediend.

H.

C. V.

OPVOEDING EN EEN ONDERWIS

Een nieuw pleidooi voor „de“ vereenvoudigde spelling.

IV.

In ons vorig artikel concludeerden we, dat de taalbeschouwing, waaruit de Vereenvoudigings-theorie leeft, niet in harmonie is te brengen met de gedachtenwereld der H. Schrift. Dat het evenmin aangaat deze theorie bij te vallen met nege-

ten, dat deze instrooming van andere raselementen op den duur niet zonder invloed zou zijn op de samenstelling der bevolking en als gevolg daarvan op het waarde-peil der Amerikanen.

Bovendien deed zich in Amerika meer dan elders voor het probleem der kleurlingen, met name het negervraagstuk. De Mulat, ontstaan door kruising van neger en blanke, werd onherroepelijk tot het zwarte ras gerekend, hoewel hij innerlijk vaak dichter bij den blanke dan bij den neger staat. Het gevolg van deze indeeling was, dat de Mulat door zijn blanke broeders als minderwaardig werd beschouwd, hetgeen tot vele drama's aanleiding gaf.⁴⁾

In het bijzonder echter trokken in Amerika de opmerksaamheid allerlei kakogenetische⁵⁾ families en was men opgeschrikt door den noodlottigen invloed, welke uitgaat van een gebrekkigen aanleg op het nageslacht. Onder een kakogenetische familie verstaat men een familie, welke een stroom van minderwaardig, slecht, kiemplasma uitstort onder de mensen, waar talloze minderwaardige elementen van geslacht tot geslacht als het ware opgestapeld zijn. Deze families danken hun ontstaan aan het feit, dat gedegenereerden niet gemakkelijk een goede (gezonde) huwelijkspartner krijgen. Deze mensen trouwen dan ook vaak met soortgenooten of in familieverband, welke in teelt tot een sterke cumulatie van slechte en misdadige eigenschappen leidt. Op deze wijze ontstaan geslachten, welke een opeenhoping vertoonen van: dieven, moordenaars, alcoholisten, prostitués, vagebonden, landloopers, armlastigen, onwettig ge-

4) Zoo mag, om een voorbeeld te noemen, een Mulat niet op een blankenschool gaan, omdat het onderwijs tusschen negers en blanken streng gescheiden is.
5) Zwaar erfelijk belast (in ongunstigen zin).

ring van de diepere beginselen, waaruit ze is gegroeid.

We keeren nog eenmaal terug tot het artikel van den Heer Buitendijk.

Als hij uiteenzet, dat er eerder taal gesproken dan geschreven werd, naar Scheppingsordinantie, dan zal het wel niemand invallen hem dit te ontspreiden. Alleen maar: tijdrekenskundige prioriteit is geheel iets anders dan een „primaat“!

Als hij er tegen opkomt, dat de spreektaal zich zou moeten richten naar de geschreven taal, heeft hij van ons geen tegenspraak te wachten.

Daarentegen achten we zijn conclusie, dat de geschreven taal vrijwel uitsluitend haar norm moet zoeken in het „Algemeen Beschaafd“ geheel en al onjuist. Zulk een „primaat“ van de gesproken taal vindt allerm minst steun in het voorafgaan der gesproken taal. Ze past in den gedachtegang van Hermann Paul en zijn geestverwanten.

Hoewel zelfs Paul de zelfstandigheid der schrijftaal zoo weinig prijsgeeft, dat hij een doorgaande stilistische tegenstelling tusschen gesproken en geschreven taal aanvaardt (410).

Door het geloof zien wij, weer geheel anders dan Paul, in de schrijftaal één van de middelen waardoor God de gezonden, zich steeds weer de lende en splitsende taal opheft en samenbindt. Zij in het bijzonder kan én voorwerp én instrument worden van een intensieve taalcultuur. Veel beter dan dit in de omgangstaal mogelijk is, kan in haar zich kristalliseeren het heerlijkste, dat God den menschen te kennen en te beleven schenkt. Als dit nog bewijs behoeft, neme men eens de poëzie van Dante of Bilderdijk, Groen's proza, of een met zorg gestileerden modernen roman en beproeve dien over te brengen in „levende omgangstaal“ of Algemeen Beschaafd. Het wordt een litteraire moord.

Daarmede is de omgangstaal allerm minst op zij geschoven. Integendeel, ze ontving van God een eigen plaats, eigen waardigheid, eigen normen ook. Het is mede dank zij haar, dat de litteraire taal zich telkens verjeugdigt, zooals zij op haar beurt slechts tot haar schade aan den louterenden invloed der schrijftaal zich onttrekt.

Of men met deze gedachten niet hopeloos achteraan komt? Toch niet. Een moderner taalwetenschap dan die van Paul, Wundt, Jespersen komt van sommige consequenties hunner theorieën terug. Men leze Overdiep's protesten tegen de aangemelde rechten van het Algemeen Beschaafd in zijn Stilistische Grammatica van het moderne Nederlandsch.¹⁾ Of anders het Handbuch der erklärenden Syntax van W. Havers.²⁾ Liet de plaatsruimte het toe, dan zouden we gaarne laten zien, hoe juist hij het onderscheiden karakter van gesproken en geschreven taal weer tot zijn recht doet komen.

Hiermede konden we volstaan, ware het niet, dat de Heer B. nog eenige argumenten had te berde gebracht, die, van eenigszins anderen aard, niet onbesproken mogen blijven. Ze komen hierop neer: als zij, anti-vereenvoudigers, ons wijst op de zeer uitnemende betekenis der Heilige Schrift, dan willen wij van die betekenis niets afdoen, maar meenen, dat het hier aankomt op het ontstaan dier Schrift.

1) Zwolle, 1937, Inleiding.
2) Heidelberg, 1931.

borenen, psychopathen, zwakzinnigen, in het algemeen sociaal gederaileerden. Een sprekend maar droevig voorbeeld van een dergelijk geslacht, waar armoede, verwaarloozing, diefstal, seksuele vergripen en andere misdadige afwijkingen schering en inslag waren, wordt gevormd door de afstammelingen van een zekere Ada Jukes in den staat New-York. Van de geruimen tijd vóór het jaar 1915 bekende 700 afstammelingen waren:

Onechte kinderen	106
Prostitués	181
Bodelaars en zwervers	142
In het armenhuis	64
Misdadigers	76
Daaronder moordenaars	7
Gezamenlijk aantal jaren gevangenisstraf	161
Publieke ondersteuning	734

Een in het jaar 1915 opnieuw ingesteld onderzoek leverde het resultaat op, dat van 2820 afstammelingen:

de meesten minderwaardig waren (zwakzinnig, lijdend aan epilepsie, blindheid of een spraakgebrek);
meer dan 600 prostitués;
41 als misdadiger veroordeeld en
in totaal 55 pct. sociaal onbruikbare personen.
De gelden, die deze familie aan den staat New-York in den loop der jaren gekost heeft, werden in 1926 op ruim 2 miljoen dollar geschat.

Een ander voorbeeld van een kakogenetisch geslacht is de familie Kallikak⁶⁾ uit den staat New-Yersey. De stamvader, Martin Kallikak, zelf van goede familie, had in zijn militairen tijd een lichtzinnige verhouding met een zwakzinnig meisje

6) Kallikak, zoowel als de zoeven genoemde familie Jukes, zijn schuilnamen, waaronder deze kakogenetische families beschreven zijn.

Immers heel de Bijbel is vol van het spreken Gods, van het „er zij licht“ tot „zie, ik kom haastelijk“. Ja, ook de teboekstelling geschiedde door het gesproken Woord van God, die door Zijn apostelen en profeten spreekt.

Maar dan vooral: de Heiland bediende zich tijdens Zijn omwandeling op aarde niet van de boekentaal, het Hebreeuwsch, doch van het Arameesch, de gewone omgangstaal. Zooals later apostelen en evangelisten niet den geschreven cultuurtaalvorm zullen kiezen voor hun opteekening van het Goddelijk Woord, maar de levende omgangstaal der koiné.

Aldus de heer Buitendijk. Deze zijn argumenten hebben, naar het ons voorkomt, weinig bewijskracht. Dat er in de Heilige Schrift zeer dikwijls sprake is van het spreken Gods, is volkomen juist, doch bewijst niets tegen de bijzondere betekenis van het schrift en van het geschreven Woord. Natuurlijk, als de Heere aan één persoon Zijn gedachten toevertrouwt, is er gewoonlijk geen reden om niet het onmiddellijk contact te leggen van het spreken. Hij sprak tot Mozes „gelijk een man met zijn vriend spreekt“. Iets anders is evenwel, of dit „spreken“ Gods een mededeelen door klanken is geweest. Hij behoeft geen omweg, noch dien van klank, noch dien van letterteeken. „Hij, de Heere, kan natuurlijk ook zonder gebruik te maken van lichtertrilling, gehoorvles en gehoorzenuwen, rechtstreeks, in den meest volstrekten zin, een aan-doening in ons bewustzijn teweegbrengen, waardoor in ons bewustzijn inkomt, wat Hij, de Heere, er in wilde brengen. Hij, God de Heere, kan dus tot een mensch spreken, binnen in zijn hart, zoodat, gesteld, iemand ware stokdoof, hij toch het spreken des Heeren zou kunnen hooren.“⁷⁾

Zulk een spreken kan dan ook niet aangevoerd worden ten gunste der „taal-is-klank“-theorie. Daarentegen breekt deze theorie stuk op wat onze Vaders noemden de „necessitas Sacrae Scripturae“, de noodzakelijkheid der Heilige Schrift.

Kuyper besluit zijn paragraaf De Form a (Sacrae Scripturae) in de Dictaten Dogmatiek⁸⁾ met de woorden: „Daarom moet naar waarheid gezegd worden, dat de *ἑγγράφως λόγος* (het geschreven Woord) boven den *λόγος ἀκούσας* (het ongeschreven Woord) bijna in alle opzichten uistekelt, en dat het menschelijk schrift in de opteekening van het Woord Gods zijn hoogste doel heeft bereikt.“ Hij denkt daarbij, blijkens de toelichting, aan de „eeuwigheid, objectiviteit, zekerheid, alomtegenwoordigheid“, die het woord aan het schrift ontleent.

Nu kunnen auditorium en werkingssfeer van het geschreven woord zich haast tot in het onmetelijke uitzetten, beide naar ruimte en tijd. Dit, gevoeld bij de bijzondere omstandigheden die en het ontstaan en het verstaan van het geschrevene plegen te begunstigen, stelt het aldus gecondenseerde woord (we spreken in het algemeen) hooger eischen, zooals het zijn uitdrukkingsmogelijkheden zeer aanzienlijk verruimt. Wat dan, bij voortschrijdende cultuur, een schrijftaal in het leven roept met eigen cachet en normen.

Wat voorts het Arameesch spreken van onzen Heiland betreft: wat dit met de beweerde normativiteit van het Algemeen Beschaafd zou hebben

3) Dr A. Kuyper, Het Werk van den H. Geest, A'dam 1888, p. 94. Vgl. ook Dr G. Ch. Aalders, Gesch. v. d. O. T. Godsopenb. in Bijbelsch Handb., Kampen, 1935, I pg. 216, (doch zie eveneens pg. 209).
4) Dt. II, Loc. de S. S. I, cap. I § 3.

aangegaan. Het gevolg van deze onwettige verhouding was een buitenechtelijk kind, een zwakzinnig jongen, die een normaal meisje huwde en de oorsprong werd van een groot aantal minderwaardige individuen. Van zijn tien kinderen zijn twee vroeg gestorven, vijf waren zwakzinnig, slechts twee normaal. De kleinkinderen vertoonden hetzelfde beeld. De oudste zoon van den zwakzinnigen vader b.v. huwde een zwakzinnig meisje, dat 15 kinderen kreeg, die bijna allen in meerdere of mindere mate zwakzinnig waren en hun talrijke nakomelingen veel sociale en zedelijke ellende bezorgden. Onder de 480 directe nakomelingen stonden slechts 46 als normaal te boek, de rest bestond uit zwakzinnigen, misdadigers, prostitués, alcoholisten, bordeelhouders en lijdens aan vallende ziekte.⁷⁾

Uit deze beide voorbeelden, welke gemakkelijk met andere voorbeelden te vermeerderen zouden zijn, blijkt duidelijk, dat men in Amerika niet zonder reden zich bezorgd maakte over den verderfelijken invloed, die van dergelijke geslachten uitging op de bevolking, afgezien nog van de schatten gelds, die de samenleving voor hen moest opbrengen. En het is dan ook met name de bestudeering van deze families, welke leidde tot de beweging voor de verbetering van het geslacht, voor het weren van slechte invloeden op de samenstelling der bevolking en voor het bevorderen van goede invloeden, in één woord: de eugenetische beweging. En deze eugenetische beweging werd op haar beurt mede aanleiding tot het ontstaan van de beweging voor geestelijke volksgezondheid.

D.

A. C. D.

7) Uit een later wettig huwelijk van dezen zelfden Martin Kallikak zijn 496 afstammelingen bekend, die allen normale burgers waren (militairen, juristen, artsen, enz.) op drie na (2 alcoholisten en één persoon, die zich seksueel misdragen heeft).

uit te staan, is moeilijk in te zien. Als Zijn woorden ons in het Arameesch waren overgeleverd, viel daarover althans te praten. Daarentegen is het van beteekenis, dat het spreken van den Heere Christus, zooals het ons uit de Evangelien kenbaar wordt, dikwijls een plechtig-dichterlijken klank heeft, dien we bij de gewone omgangstaal Zijner dagen niet mogen onderstellen.

Ten slotte nog de koinè, waarin het Nieuwe Testament tot ons komt. Deze gelijk te stellen met onze omgangstaal is, naar onze meening, om meer dan één reden niet geoorloofd. Al dadelijk niet, om de groote stilistische en grammatische verschillen tusschen de voortbrengselen der koinè-litteratuur. Er zijn zonder twijfel genoeg populair en zelfs vulgair gestelde koinè-documenten. Maar evenzeer bestaat er een meer litterair gekleurd Hellenistisch Grieksch. Ook het Nieuwe Testament toont aanzienlijke stilistische verschillen. Niet licht zal iemand den brief aan de Hebreërs als een staal van toenmalige omgangstaal beschouwen. Hier is taal kunst te genieten.

Maar dan verder is de taalkundige situatie dier dagen met de huidige eenvoudig niet te vergelijken.

Alexander's imperialism dwingt het Grieksch, dat wereldtaal gaat worden, tot een abnormale aanpassing, nivelleering, uitzettingsvermogen. Wat zulk een afstand schept tusschen de zich vormende gesproken taal en het in de boeken der klassieke literatuur belichaamd Attisch, dat dit laatste taaleigen nauwelijks in aanmerking kwam voor de verbreiding der nieuwe leer onder hen tot wie Apostelen en Evangelisten zich richtten. Zuiver Attisch schrijven was een zaak van studie. Moeilijk kan men zich het Evangelie denken in zulk een kunstmatig broekas-idiom. In de koinè zelf ontwikkelt zich een wijze van schrijven, die nu eens heel dicht bij de volkstaal staat, dan weer meer nadert tot de taal der geleerden.

Voor al onder invloed van Deissmann is al te veel de taal van het Nieuwe Testament het stempel van alledaagsheid opgedrukt. Deze eenzijdigheid verliest, gelukkig, terrein.

Hoofdzak is evenwel, dat de toenmalige ontwikkeling der gebeurtenissen niet toelaat het schriftelijk koinè-gebruik op één lijn te stellen met het thans schrijven van een praatstijl-Nederlandsch.

De Heilige Schrift levert, naar onze overtuiging, den Vereenvoudigers voor hun theorie niet één deugdelijk argument.

K.

R. J. D.

VROUWENVRAGEN

Nog eens: De Christenvrouwenbond.

Eerst nu — begin November — hoor ik, dat Mevrouw Knoppers in het Septembernummer van „De Christenvrouw" 'n antwoord geschreven heeft op ons artikel van 15 Juli j.l. Zoo'n gewaarwording is niet prettig. Hebben wij dan zóó weinig onderlinge beleefdheid, dat we niet even de moeite nemen om zoo'n publiek antwoord op te zenden aan wie er toch het eerst belanghebbende bij is?

Toch, al is het laat, wil ik er nog graag iets op zeggen. Maar laat ik, voor het rechte verstaan der dingen, eerst Mevrouw Knoppers het woord geven.

Nadat zij iets tegen een slechts met initialen aangeduid predikant (Ds D. Z. te V.) heeft afgehandeld, vervolgt zij aldus:

Hiermede hebben wij tegelijkertijd reeds het een en ander opgemerkt over hetgeen Mevrouw Cremer—de Vries schreef in „De Reformatie" onder het opschrift: „Tusschen pro en contra" over den arbeid van onzen Bond en over de positie van den Bond van Gereformeerde Vrouwenverenigingen. Haar toon is gelukkig heel anders dan die in het vorige artikel.

Met Mevrouw Cr. zijn we het eens, dat, als we bezwaren hebben, we die niet binnenskamers moeten laten ophoopen en dat het veel beter is in broederlijke (hier zusterlijke) liefde, oprecht het goede te zoeken door eerlijk onze gedachten te zeggen. De grondslag van onzen Bond, zoo zegt schrijfster, is prachtig. Maar hoe werd soms de praktijk! Staatkundige en maatschappelijke onderwerpen werden weinig behandeld, omdat ze weinig belangstelling vonden.

Dat is nog te bewijzen. We maken ons sterk, dat, als wij eens in een heelen jaargang van ons Orgaan nagingen het plaatselijk verenigingsnieuws, we tot een andere conclusie zouden komen. Echter dat alles gaf geen moeilijkheden. De Bond gaf langzamerhand ook voorlichting over theologische en semi-theologische, over paedagogische en letterkundige onderwerpen. En daarin vinden de moeilijkheden haar oorsprong. Dat zooveel voorlichting over theologische en semi-theologische onderwerpen gegeven wordt door onzen Bond is mij niet bekend. Theologisch is daarbij nog wat anders dan „kerkelijk".

Dat paedagogische vraagstukken belicht worden, wordt dat niet geëischt door onze doelstelling? Voorlichting over het gezin (den grondslag van het maatschappelijk leven), behoort dat niet tot de maatschappelijke vraagstukken?

„Dat „letterkundige" onderwerpen ter sprake komen, b.v. de bespreking van een boek, behoort dat niet tot

de taak van onzen Bond, waar juist het boek van zoo grooten invloed is op de sfeer van ons gezin?

En als in een afdeulingsvergadering door een spreker eens iets gezegd wordt, dat niet onze instemming kan hebben en we hooren dat dan aan zonder „protest" (gelijk Mevr. C.—de V. schrijft!) dan staat ook de Gereformeerde vrouw (hierover gaat het in genoemd artikel) schuldig, als zij haar taak verzuimt, om op grond van de Heilige Schrift als Gods Woord niet aanstonds te protesteeren, of den spreker of de sprekerster eerst nadere uitlegging te vragen en bij die explicatie haar meening vrij en frank uit te spreken.

„Zonder protest" behoeft niemand in onzen Bond iets aan te hooren. Dat doet men daar, waar het dictatorschap heerscht.

(De cursivering van deze twee alinea's is van mij, omdat ik vooral op deze woorden, die me de kern der kwestie lijken, wil terugkomen. W. Cr.—d. V.)

En dat altijd de Gereformeerde vrouwen ter wille van den vrede zich maar stil hielden of moesten houden en dat daaruit de Gereformeerde Vrouwenbond is geboren, wij weten er niet van en wij zelf, die het verenigingsleven van onzen N. C. V. B. in al zijn geleidingen hebben meegemaakt, hebben dat nooit gedaan en zullen gelukkig om des vredeswille dat ook nooit behoeven te doen.

Dit geldt natuurlijk niet alleen onze Gereformeerde, maar ook onze Hervormde en andere zusters.

Van een voorstel van Mevr. Cremer, om in allen vrede te splitsen in een Gereformeerden en in een algemeen-Christelijken Vrouwenbond, die dan federatief verbonden zouden blijven, willen wij dan ook niets weten. Dat is niet noodzakelijk en allerminst gewenscht!

Dan zou men consequent nog veel verder moeten gaan in allerlei kringetjes.

Daarop heeft Dr. Colijn zoo terecht gewezen en daarvoor zoo ernstig gewaarschuwd in zijn reeds genoemde rede.

En wij in onzen Bond zijn niet algemeen Christelijk, althans niet in den zin, waarvan men daarover spreekt in de Gereformeerde Jeugdbeweging.

We zijn positief-Christelijk! Niets minder!

Er zou op vele onderdeeljes van dit stuk iets te zeggen zijn. Maar om de gedachtenwisseling niet door kleinigheden te laten vertroebelen, houd ik me aan wat me de kern der zaak lijkt en die Mevr. Knoppers in de door mij gecursiveerde alinea's onder woorden brengt, n.l. de vraag: „Kan de Gereformeerde vrouw in den Christenvrouwenbond werkelijk Gereformeerd zijn en zich alszoodanig ontwikkelen?"

Mevrouw Knoppers antwoordt: „ja". En zij beroept zich op haar eigen ervaringen.

Ik antwoord: „neen", en zou daarvoor eveneens op mijn ervaringen mij kunnen beroepen. Maar „ervaringen" zijn wel wat een al te subjectieve grond om op te gaan staan. We moeten dus vaster basis zien te vinden.

Ook die vastere basis geeft het stuk van Mevr. Knoppers, als ze zegt, „dat de Gereformeerde vrouw zelf schuldig staat, als zij haar taak verzuimt, om op grond van de Heilige Schrift als Gods Woord niet aanstonds te protesteeren, als in een afdeulingsvergadering door een spreker eens iets gezegd wordt, dat niet onze instemming kan hebben".

Kijk, deze woorden van de presidente van den N.C.V.B. zijn prachtig! Op een enthousiaste jaarvergadering zouden we er voor willen applaudiseren! Maar — of ze, kritisch bekeken, den toets der werkelijkheid kunnen doorstaan? Ik vrees.

O neen, ik beschuldig Mevrouw Knoppers hierdoor niet van onoprechtheid. Allerminst. Ik geloof zeker, dat zij meent, wat ze zegt. Ook, dat zij, in haar leidende functies van afdeulings-presidente, gewest- en nu Bonds-presidente zelf steeds als een Calvinistische Christenvrouw zich heeft geopenbaard.

Maar niet allen zijn zoo flink, dat zij kunnen spreken. Ook al voelen ze, dat iets anders gezegd wordt, dan nóg zullen zij het niet altijd in woorden kunnen formuleeren, laat staan zóó formuleeren, dat ze zich publiek tegenover een spreker of sprekerster durven stellen.

En er zullen ook velen zijn, die zichzelf nooit de bevoegdheid zullen toekennen van te weten, wat nu precies hun eigen Gereformeerde standpunt is. Komen ze niet juist naar den Christenvrouwenbond om voorlichting? En is dit ook niet het doel van den Vrouwenbond: het geven van voorlichting? En wordt het dan niet een geweldige tegenstrijdigheid, wanneer men aan den éénen kant van de leden een kritisch oor verlangt (wat dus het hebben van een eigen standpunt veronderstelt) en anderzijds propageert: kom bij ons luisteren, wij zullen je helpen in den wirwar van vragen, die het leven aan je opdringt?

En kan men dan van zoo'n Gereformeerde vrouw, die vóórlichting begeert, zeggen, dat zij schuldig staat, wanneer ze niet aanstonds oprijst in de vergadering, wanneer de spreker zijn voorlichting geeft in een verkéerde richting? Neen toch. Dat oordeel zou al te hard worden. En niet verdiend zijn ook. Zij kwam immers niets anders doen dan luisteren, en heelmaal niet om te disputeeren. Ach arme, waar zou zij, eenvoudige, ongeletterde, de kennis en den moed daartoe vandaan halen...

Maar ook de anderen, die wél de kennis hebben en ook den moed — dat kleiner of grooter percentage, dat een eigen positief Gereformeerd of anti-revolutionair standpunt heeft — hebben die het recht om in een gemengden Bond dat specifieke standpunt telkens in dispuut naar voren te brengen?

Volgens Mevrouw Knoppers' woorden wel. In meen van niet.

Wanneer Mevrouw Knoppers' standpunt algemeen werd aanvaard in den Bond, zou heel het karakter veranderen. Het zou dan niet meer een Bond ter vóórlichting worden, doch een dames-dispuutgezelschap.

Maar ik geloof niet, dat een Gereformeerde zich dit recht zal mógen toekennen. Kijk eens, wij allemaal: Ethischen, Gereformeerden, Barthiaansch georiënteerde orthodoxen, Lutherischen enz. hebben allen denzelfden grondslag onderteekend. Dat is de basis, waarop wij samenwerken. En dan weten we vooruit, dat sommigen er anders over denken dan wij. En binnen het raam van dien grondslag zullen we dat-anders-er-over-denken moeten verdragen van elkander. Dan weten we vooruit, dat een Ethische anders over den hemel spreekt dan een Gereformeerde, dat een Barthiaansch van christelijke politiek weinig verwachting heeft, en dat de één op grond van Gods Woord de christelijke school propageert en de ander vanuit een soort evangeliseerend christendom het meer zijn roeping vindt om als een christelijke cel de openbare school te beïnvloeden. En al dezulken hebben in den Christenvrouwenbond dezelfde rechten.

Mevrouw Knoppers zegt wel: wij zijn positief-christelijk. Het zij zoo. Over een uitdrukking wil ik niet twisten. Maar dat positief-christelijke kan toch niet verder gaan dan de algemeenheid van den grondslag reikt.

Op grond van dit alles moet het antwoord op de vraag: „Kan de Gereformeerde vrouw in den Christenvrouwenbond werkelijk Gereformeerd zijn en zich alszoodanig ontwikkelen?" dan ook zeer zeker ontkennend zijn. Wie zich wil fundeeren in eigen belijdenis, kan dat niet doen tezamen met velerlei andere schakeeringen. Schakeeringen, die soms zelfs tegenover elkaar zullen moeten staan.

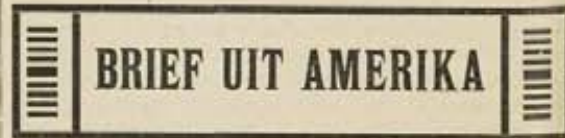
Daarom organiseere de Gereformeerde vrouw zich in haar eigen Gereformeerden Vrouwenbond. Deze consequentie aanvaard ik ten volle. Zelfs als een verblijdende consequentie. Want het kan een teken zijn van verheugende bewustwording van eigen standpunt en eigen roeping.

Zelfs wanneer deze consequentie zich verder voortzet in ook Chr. Geref. en Herv. Geref. Vrouwenverenigingen (gelijk bij de jongelingen, de meisjes, de mannen het geval is) dan nog zou dit niet hinderen. Waarom zullen we niet het inzicht in eigen positie verdiepen en verhelderen, en zóó, getrennt marchierend, vereint schlagen?

Alleen zal dan natuurlijk wel hoe langer hoe meer de behoefte aan een centraal lichaam zich openbaren. Een lichaam, waarin men gezamenlijke belangen en moeilijkheden zou kunnen bespreken en dat ook naar buiten representatief zou zijn voor alle christenvrouwen. Maar behoeft een Christelijke Vrouwenraad dan zoo'n utopie te wezen? Me dunkt allerminst. Als we eerst maar elkander begrijpen, ook in het betrekken der dussgenaamde „schelpwoningen". En tot dat begrijpen wil ook dit artikel graag een bijdrage zijn.

W. Cr.—de V.

(Ongecorrigeerd)

De Sprekende Slang.

Het is wel eens goed onszelf te zien zooals anderen ons bezien. De mogelijkheid bestaat toch, dat we een te grooten dunk van onszelf hebben. Dat kan ook het geval zijn met de Gereformeerde Kerken in Nederland. Om hen tot nederigheid aan te sporen wil ik mededeelen hoe een Amerikaansch theoloog over hen oordeelt.

Dr. Walther Marshall Horton van Oberlin College heeft een boek geschreven over Contemporary Continental Theology. Dr. Horton houdt zich goed op de hoogte met wat er zóóal door theologen en filosofen wordt geleerd in onze moderne wereld. In een vroeger geschreven publicatie heeft hij ons over de theologie van Groot Brittanje ingelicht. Ditmaal verhaalt hij ons wat er zóóal op het vasteland van Europa wordt opgedischt.

De geleerde schrijver heeft het nog al veel over „four-dimensional minds" 1). Dat zijn mannen als Dostoevsky, Bloy en Kierkegaard, die ons van het effen vlak van rationalisme en dogmatisme in hoogte en diepte van het bovenrationeële willen inleiden.

In het eerste hoofdstuk beschrijft hij wat hij noemt de herleving in de oostersche kerk. In dit

1) Vier-dimensionale geesten.

hoofdstuk

Berdyaev en

Van de oc

Hier mogen

Dawson, ook

val". In Jac

der moderne

München hee

systeem uitb

moderne der

Als hij aan

sprekt Hor

minder enth

in een crisis

de diepte. D

en Zwitsers

zijn tijdgen

dood moete

Jaspers en M

lisme vervan

in het leven

het rationeel

„existentieel

het irratione

Otto heeft h

van het irra

het oude libe

voortuitgang

Het stand

„Extreme C

tegenover P

boven den r

warra doet d

Ook Heim

dan Barth,

verhevenhei

de „vierde

In Noorw

voorbeeld v

Ook hier he

afgekeerd. N

als Barth, m

Schleiermac

Als we nu

spreken van

gang wijzen

Barth heeft

van den Bij

naar de ho

transcenden

geplaatst. (3

des mensche

voor. (4) Er

zonde en de

Heim hebbe

voorgond g

wereldomva

de leer der

dieper inzi

en kerk. Hi

(7) Er is die

Voor alth

En nu ko

De vraag is

nieuws hee

in Nederlan

nieuws vo

Het antw

en duidelij

mee behav

Om ons e

duidelijk t

op iets dal

In Juni 1

Weenen. D

probleem. E

de vergade

naar de w

Christel

oplossing v

wel een vol

van een Ch

glimlach g

het mee ui

Maar on

is men zo

neemt. Mer

gebonden.

Wil men

kerkgeschie

scheiding e

een bizond

reacties w

synode van

beeld. Volg

kant der G

gende te o

staan van

van goed

slang en w

met de oo

gericht.

Natuurlij

niet geloov

nu hun ei

meerden b

2) Intellect